Received: 2 Feb. 2023, Revised: 26 Feb. 2023
Accepted: 3 Mar. 2023

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

จุฑามาศ ยลศิริวัฒน์[1]*

บทคัดย่อ

การวิจัยปัจจัยภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการระบบสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่ไปลงทะเบียนใช้สิทธิ์ตามโรงพยาบาลในจังหวัดระยอง โดยอาสาสมัครจะถูกนำเข้าโครงการจากโรงพยาบาลระยอง แกลง และปลวกแดงจำนวน 392 ราย โดยการใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลระหว่าง 1 พฤศจิกายน-31 ธันวาคม 2565 กับแรงงานต่างด้าวที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง จำนวน 392 ราย ที่ไปรับบริการสุขภาพในโรงพยาบาลแกลง ระยองและปลวกแดง จังหวัดระยองมีการจำหน่ายบัตรประกันสุขภาพให้แรงงานต่างด้าวแต่ยังไม่มีการประเมินการใช้บริการสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่นำบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวไปใช้บริการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐานข้อมูลด้วย t-Test, One-Way ANOVA และ Correlation

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 ราย ส่วนใหญ่สัญชาติกัมพูชา (49.5%) อายุระหว่าง 26-35 ปี (เฉลี่ย 26.7 ปี) ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง 5-6 ปี (เฉลี่ย 5.6 ปี) รายได้ 10,001-15,000 บาท (เฉลี่ย 12,500 บาท) และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ 3-4 ครั้ง (เฉลี่ย 3 ครั้ง) ค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 23.62, SD = 2.61) แรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 11.36, SD = 1.36) และการยอมรับบริการเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\overline{X}$ = 9.19, SD = 1.29) การได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 6.95, SD = 1.41) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าปัจจัย เพศ ($p = 0.037$) อายุ ($p < 0.001$) สัญชาติ ($p < 0.001$) ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง ($p < 0.001$) อาชีพ ($p < 0.001$) รายได้ ($p < 0.001$) และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ ($p < 0.001$) ภาพรวมความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพ ($p < 0.001$) และการตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ($p < 0.001$) มีความสัมพันธ์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

ผลการศึกษานี้จะใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงบริการสุขภาพและประชาสัมพันธ์เพื่อให้แรงงานต่างด้าวซื้อบัตรประกันสุขภาพมากขึ้นเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายกรณีหนี้เสียของโรงพยาบาลจากการให้บริการสุขภาพแรงงานต่างด้าวที่ไม่มีบัตรสุขภาพแรงงานต่างด้าว

คำสำคัญ : การเข้ารับบริการสุขภาพ/แรงงานต่างด้าว/บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว

[1] กลุ่มงานพัฒนายุทธศาสตร์สาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง
* Corresponding author E-mail : jaju7339@gmail.com, wiepid@gmail.com

Original Article

Factors Associated with Health Care Service of Health Insurance Card in Migrant Workers, Rayong Province

Juthamas Yolsirivat [1*]

Abstract

The aims of this cross-sectional study to explored factors associated with healthcare service among migrant workers with insurance who had already register at hospitals in Rayong province. The participants were enrolled from Rayong Center, Klang and Plougdang hospitals. In Rayong province, after sale health insurance card and have not research evaluated of health care service in this. All 392 participants were collected data by questionnaires, during 1 November 2022 to 31 December 2022. The data of was analyzed by frequency (n), percentage (%), mean (Average) and standard deviation (S.D.) and hypothesis testing were performed with t-Test, One-way ANOVA and Correlation.

All participants 392, most of participants were Cambodian (49.5%), an age of participants was 26-35 years (Average: 26.7 years), life time in Rayong province was 5-6 years (Average; 5.6 years), income was 10,001-15000 Bath (Average: 12,500 Bath) and 3-4 times (Average: 3 times) for payment healthcare Insurance. The result stratified by excellence score was overall satisfaction of healthcare insurance ($\overline{X}$ = 23.62, SD = 2.61), good score were encouragement ($\overline{X}$ = 11.36, SD = 1.36) and reliability ($\overline{X}$ = 9.19, SD = 1.29) and fairly score was perception information ($\overline{X}$ = 6.95, SD = 1.41), respectively. In addition, the result of hypothesis testing, this study shown significant level by gender ($p = 0.037$), age ($p < 0.001$), nationality ($p < 0.001$), life time ($p < 0.001$), occupation ($p < 0.001$), income ($p < 0.001$) and times to pay for insurance ($p < 0.001$), respectively. Furthermore, the overall the satisfaction ($p < 0.001$) and decided pay for health insurance ($p < 0.001$). Therefore, these factors were significantly associated with service system of healthcare insurance among migrant workers in Rayong province. This study would be improved health care service system and public relations for Non-Thai Residence in Rayong province to be healthcare insurance payment and reduce the expenses of bad debt from migrant worker got health service.

Key word: healthcare/migrant workers/healthcare insurance card

[1]Health Strategic Development Group

[*] Corresponding author E-mail : jaju7339@gmail.com, wiepid@gmail.com

บทนำ

หลายประเทศต้องเผชิญกับการอพยพของแรงงานต่างด้าว และส่วนใหญ่เป็นประเทศเพื่อนบ้านซึ่งรัฐบาลไทยมีนโยบายให้แรงงานต่างด้าว ทุกคนขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องและต้องมีการจัดทำบัตรประกันสุขภาพเพื่อให้แรงงานต่างด้าวมีหลักประกันสุขภาพเมื่อมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เมื่อแรงงานต่างด้าวมีการย้ายถิ่นฐานเข้าสู่ราชอาณาจักรไทยเพิ่มขึ้นจึงมีผลกระทบด้านต่างๆ ตามมาและผลกระทบทางด้านสาธารณสุข เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบต่อมีภาวะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดหรือการกระจายโรคติดต่อที่สำคัญแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายส่วนหนึ่งเป็นโรคติดต่อและเจ็บป่วยด้วยโรคที่ประเทศไทยเคยควบคุมได้แล้ว และอาจเป็นพาหะของโรคต่างๆ ดังนั้นการให้บริการด้านสาธารณสุขจึงมีความจำเป็นจะต้องให้บริการแก่บุคคลกลุ่มนี้ด้วยเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่างๆ ที่อาจติดมากับแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ ซึ่งหากไม่มีการควบคุมให้ดีแล้วอาจทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อในประเทศไทยอีกครั้ง แรงงานต่างด้าวมีอัตราการป่วยเล็กน้อยและการเจ็บป่วยที่ต้องนอนพักในสถานพยาบาลที่ต่ำกว่าคนไทย แต่มีลักษณะของการเจ็บป่วยที่ต้องนอนพักอยู่ที่บ้านเป็นอัตราที่สูงกว่าแรงงานที่เจ็บป่วยทั่วไป ส่วนใหญ่กว่าครึ่งดูแลตัวเองด้วยการซื้อยามากินเอง หรือไปรักษาที่คลินิกเอกชน และอีกจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการรักษาอะไรเลย สาเหตุหลักมาจากการไม่มีหลักประกันและสิทธิประโยชน์ทางสุขภาพในการเข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาล[1] ปี 2541 ประเทศไทยได้เริ่มมีการขายบัตรประกันสุขภาพให้กับแรงงานต่างด้าวด้วยความสมัครใจในอัตราคนละ 500 บาทต่อปี เพื่อนำเงินค่าประกันสุขภาพมาเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการรักษาพยาบาลแรงงานต่างด้าว ต่อมาปี 2547 กระทรวงสาธารณสุขได้มีการปรับราคาสำหรับการประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว โดยคิดค่าประกันสุขภาพในอัตรา 1,300 บาทต่อคนต่อปี และเสียค่าตรวจสุขภาพอีกคนละ 600 บาท รวมเป็น 1,900 บาท นอกจากสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวสามารถเข้าถึงระบบบริการสุขภาพโดยผ่านระบบประกันสังคมของกระทรวงแรงงาน ซึ่งจะถูกหักเงินเดือนเพื่อสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและนายจ้างจะต้องร่วมจ่ายเข้ากองทุนในจำนวนที่เท่ากันกับแรงงานต่างด้าวในทุกๆ เดือนตลอดอายุการทำงานของแรงงานต่างด้าว[2] แรงงานต่างด้าวที่เข้าสู่ระบบประกันสุขภาพสามารถเลือกสถานพยาบาลที่เข้ารับการรักษาจะได้รับบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลที่เข้ารับการรักษาพยาบาลที่กำหนด ตามชื่อของสถานพยาบาลและชื่อของผู้ประกันตน[3,4]

ปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการใช้บริการสุขภาพของผู้รับบริการหรือประชาชน มี 7 ปัจจัย ได้แก่ 1.) ปัจจัยด้านคุณลักษณะทางประชากรมีอิทธิพลต่อการใช้บริการสาธารณสุข 2.) ปัจจัยโครงสร้างทางสังคม 3.) ปัจจัยทางจิตวิทยาสังคม เกี่ยวกับค่านิยมทางด้านสุขภาพ ทัศนคติและความเชื่อของประชาชนที่ 4.) ปัจจัยทางด้าน เศรษฐานะ หรือทรัพยากรของครอบครัว 5.) ปัจจัยแหล่งประโยชน์ที่มีอยู่ในชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกหรือการบริการที่มีอยู่ในชุมชน 6.) ปัจจัยด้านบริการจัดการ การให้บริการสุขภาพ และ 7.) ปัจจัยระบบสาธารณสุขของประเทศ ทรัพยากรที่ได้รับจัดสรรให้เพื่อใช้ในการดำเนินการด้านสุขภาพ[5]

ในปี 2565 จังหวัดระยอง แรงงานต่างด้าวซื้อบัตรประกันสุขภาพจำนวน 12,262 บัตรจาก 9 โรงพยาบาล ได้แก่โรงพยาบาลระยอง จำนวน 2,596 บัตร โรงพยาบาลแกลง จำนวน 3,046 บัตร โรงพยาบาลปลวกแดง จำนวน 1,777 บัตร โรงพยาบาลนิคมพัฒนา จำนวน 1,752 บัตร โรงพยาบาลบ้านค่าย จำนวน 1,222 บัตร โรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระยอง จำนวน 500 บัตร โรงพยาบาลวังจันทร์ จำนวน 771 บัตร โรงพยาบาลบ้านฉาง จำนวน 486 บัตรและโรงพยาบาลเขาชะเมา จำนวน 512 บัตร[6] จังหวัดระยองได้ให้บริการทางด้านสุขภาพกับแรงงานต่างด้าวกลุ่มนี้และจังหวัดระยองยังไม่เคยมีการประเมินการใช้บริการสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่นำบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวไปใช้บริการ การศึกษาครั้งนี้จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับ/พัฒนาการให้บริการเพื่อให้เกิดความพอใจ/ความพึงพอใจและการกลับมาใช้บริการสุขภาพอีกครั้ง และจะปรับเปลี่ยนรูปแบบในการจำหน่ายบัตรประกันสุขภาพเพื่อช่วยให้เกิดแรงจูงใจของนายจ้างและแรงงานต่าง

ด้าวในการเชิญชวนให้มีการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานในแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อประเมินการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

2.เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

สมมติฐานการวิจัย

1.ลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

2.ความพึงพอใจการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวมีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

3.การตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ได้แก่ การได้รับข่าวสารการประกันสุขภาพแรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพ และการยอมรับบริการรักษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยอรรถาธิบายเชิงภาคตัดขวาง (Cross Sectional Study) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่านแล้วนำไปปรับปรุงและแก้ไข IOC = 0.87

2.นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไป Try Out กับแรงงานต่างด้าวที่ไปรับบริการสุขภาพที่โรงพยาบาลบ้านฉาง จำนวน 30 รายค่า Reliability รวมเท่ากับ 7.94

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแรงงานต่างด้าวที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง และไปรับบริการด้านสุขภาพจำนวน 3 โรงพยาบาลได้แก่ โรงพยาบาลแกลง โรงพยาบาลระยองและโรงพยาบาลปลวกแดง อายุมากกว่า 15 ปี สามารถที่จะสื่อสารภาษาไทยหรือผ่านล่ามภาษา และพักอาศัยในจังหวัดระยอง ไม่น้อยกว่า 1 ปี (เนื่องจากทั้ง 3 โรงพยาบาลแรงงานต่างด้าวซื้อบัตรประกันสุขภาพจำนวนมาก 3 อันดับแรกของจังหวัดระยอง)

การคำนวณกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Size) ที่ใช้ในการวิจัยจากสูตร[7]

$$n = \frac{p(1-p)}{e^2/Z^2 + p(1-p)/N}$$

$$n = 392$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามใช้สัมภาษณ์แรงงานต่างด้าวที่ไปรับบริการด้านสุขภาพด้านการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลแกลง โรงพยาบาลระยองและโรงพยาบาลปลวกแดง

2.การสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเป็นแบบ Accidental Interview ไม่เฉพาะคนใดคนหนึ่งที่ไปรับบริการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลแกลง โรงพยาบาลระยองและโรงพยาบาลปลวกแดง

3.การสัมภาษณ์จะใช้เวลาประมาณ 10-15 นาที เริ่มต้นการสัมภาษณ์ระหว่างที่แรงงานต่างด้าวเป้าหมายรอพบแพทย์ตรวจ หรือ ระหว่างรอการรับบริการอื่นๆ หรือไปสัมภาษณ์ที่พัก (Camp) ของแรงงานต่างด้าวที่นายจ้างอนุญาตให้เข้าดำเนินการสัมภาษณ์ได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักในจังหวัดระยอง และครั้งที่ทำบัตรสุขภาพ จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว จำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ โดยแบ่งการตอบเป็น 5 ระดับ โดยให้ตอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ถ้าตอบ “มากที่สุด” ให้ 5 คะแนน “มาก” ให้ 4 คะแนน “ปานกลาง” ให้ 3 คะแนน “น้อย” ให้ 2 คะแนน และ “น้อยที่สุด” ให้ 1 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุด 30 คะแนน ต่ำสุด 1 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ลักษณะการตอบเป็นแบบปลายปิด จำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ลักษณะการตอบเป็นแบบปลายปิด จำนวนข้อคำถาม 8 ข้อ และตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับบริการเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงต่างด้าว ลักษณะการตอบเป็นแบบปลายปิด จำนวนข้อคำถาม 6 ข้อ โดยให้ตอบ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ ถ้าตอบ “ใช่” ให้ 2 คะแนน “ไม่ใช่” ให้ 1 คะแนน และ“ไม่แน่ใจ” ให้ 0 คะแนน โดยมีคะแนนสูงสุด 2 คะแนน ต่ำสุด 0 คะแนน เกณฑ์การแบ่งช่วงการวัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

1.ลักษณะทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test, ANOVA และ Correlation กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การรับรองการวิจัยในมนุษย์

การศึกษาฉบับนี้ ได้ผ่านการรับรองการวิจัยในมนุษย์จังหวัดระยอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยองเลขที่เอกสารรับรอง COA No.24/2565 เลขที่โครงการ REC-RY No. 29/2565 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2565

ผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง พบว่าเป็นสัญชาติกัมพูชา ร้อยละ 49.5 เพศหญิง ร้อยละ 68.9 อายุเฉลี่ย 26.7 ปี ร้อยละ 48.5 ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยองเฉลี่ย 5.6 ปี ร้อยละ 46.9 อาชีพกรรมกร ร้อยละ 36.2 มีรายได้เฉลี่ย 12,500 บาท ร้อยละ 67.6 และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพเฉลี่ย 3 ครั้ง ร้อยละ 38.8 ความพึงพอใจเมื่อมารับบริการตรวจรักษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.3 ความพึงพอใจต่อการต่อคิวคอยตรวจรักษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 57.9 ความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำด้านสุขภาพของแพทย์และเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 58.4 ความพึงพอใจต่อโรงพยาบาลที่ไปรับบริการรักษาพยาบาลอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 66.8 ความพึงพอใจเมื่อได้เข้าพบแพทย์ตรวจรักษาพยาบาล อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 47.2 และความพึงพอใจต่อการใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเมื่อเจ็บป่วยอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 58.4 และเมื่อพิจารณาภาพรวมความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 51.78

ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ได้แก่ ความพึงพอใจเมื่อมารับบริการตรวจรักษาพยาบาล ($\overline{X}$ = 24.06, SD = 2.25) ความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำด้านสุขภาพของแพทย์และเจ้าหน้าที่ ($\overline{X}$ = 23.85, SD = 2.39) ความพึงพอใจต่อโรงพยาบาลที่ไปรับบริการรักษาพยาบาล ($\overline{X}$ = 24.37, SD = 2.95) และ ความพึงพอใจต่อการใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเมื่อเจ็บป่วย ($\overline{X}$ = 23.85, SD = 2.23) ภาพรวมความพึงพอใจต่อการใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด ($\overline{X}$ = 23.62, SD = 2.61)

การได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว พบว่า การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพราะนายจ้างบังคับให้ซื้อ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 49.7 การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพราะนายจ้างซื้อให้ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 64.0 การได้ยินมาจากวิทยุ/โทรทัศน์ให้

แรงงานต่างด้าวซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวได้ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 37.5 การได้รับคำแนะนำให้ซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวจากเพื่อนแรงงานด้วยกันอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 71.2 การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวด้วยตัวเองอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 49.5 และการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพราะโรงพยาบาลให้ซื้อ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 64.0 และภาพรวมการได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวอยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 42.3

ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ได้แก่ การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพราะนายจ้างบังคับให้ซื้อ ($\overline{X}$ = 8.55, SD = 1.02) การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพราะนายจ้างซื้อให้ ($\overline{X}$ = 5.77, SD = 1.11) การได้ยินมาจากวิทยุ/โทรทัศน์ ให้แรงงานต่างด้าวซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวได้ ($\overline{X}$ = 7.98, SD = 1.92) การได้รับคำแนะนำให้ซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวจากเพื่อนแรงงานด้วยกัน ($\overline{X}$ = 6.31, SD = 1.91) การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวด้วยตัวเอง ($\overline{X}$ = 7.40, SD = 1.48) การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเพราะโรงพยาบาลให้ซื้อ ($\overline{X}$ = 5.66, SD = 1.12) และภาพรวมการได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\overline{X}$ = 6.95, SD = 1.41)

แรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว พบว่า การใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวได้ในโรงพยาบาลของรัฐทุแห่งในจังหวัดระยอง อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 66.1 การเปลี่ยนนายจ้างบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวสามารถใช้ได้จนบัตรหมดอายุ อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 62.2 บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวมีราคาถูก อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 57.9 บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวใช้รักษาพยาบาลฉุกเฉินตอนกลางคืน อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 57.1 การมีบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวไม่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 55.1 การมีบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเมื่อนอนโรงพยาบาลไม่ต้องจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาล อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 72.7 การมีบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวหากเป็นผู้หญิงสามารถฝากครรภ์ฟรี อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 55.9 และการมีเงินมากพอซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 52.0 และภาพรวมแรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว อยู่ในเกณฑ์ดี ($\overline{X}$ = 11.36, SD = 1.36)

การยอมรับบริการสุขภาพเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว พบว่า บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวใช้ยามเจ็บป่วยได้ทุกเวลา อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 52.3 ได้แก่ เมื่อไปโรงพยาบาลมีเจ้าหน้าที่แนะนำการใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวตอนไปรับบริการที่โรงพยาบาล อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 63.3 ตอนเจ็บป่วยไปรับบริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลสามารถพบแพทย์ได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องคอยนาน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 69.1 บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวสามารถใช้รักษาพยาบาลในโรงพยาบาลจนกระทั่งหายจากโรค อยู่ในเกณฑ์ระดับอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 81.4 เมื่อป่วยมีบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเมื่อแพทย์นัดให้พบแพทย์จะไปพบแพทย์จนหายป่วยจากโรค อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 80.9 และมีเจ้าหน้าที่ติดตามการรักษาพยาบาลจนหายจากโรค อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 42.1 และภาพรวมการยอมรับบริการสุขภาพเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 64.6

ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามการยอมรับบริการสุขภาพเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับดี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวใช้ยามเจ็บป่วยได้ทุกเวลา ($\overline{X}$ = 9.63, SD = 1.43) เมื่อไปโรงพยาบาลมีเจ้าหน้าที่แนะนำการใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวตอนไปรับบริการที่โรงพยาบาล ($\overline{X}$ = 9.32, SD = 1.49) ตอนเจ็บป่วยไปรับบริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลสามารถพบแพทย์ได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องคอยนาน ($\overline{X}$ = 8.95, SD = 1.16) บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวสามารถใช้รักษาพยาบาลในโรงพยาบาลจนกระทั่งหายจากโรค ($\overline{X}$ = 8.83, SD = 1.18) เมื่อป่วยมีบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเมื่อแพทย์นัดให้พบแพทย์จะไปพบแพทย์จนหายป่วยจากโรค ($\overline{X}$ = 8.85, SD = 1.17) และมีเจ้าหน้าที่

ติดตามการรักษาพยาบาลจนหายจากโรค ($\overline{X}$ = 9.54, SD = 1.29) และเมื่อพิจารณาภาพรวมการยอมรับบริการสุขภาพเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ระดับดี ($\overline{X}$ = 9.19, SD = 1.29)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ ระยะเวลาที่พักอาศัย ในจังหวัดระยอง อาชีพ รายได้ และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง (p-value < 0.037 , < 0.001 , < 0.001 , < 0.001 , < 0.001, < 0.001 และ < 0.001 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่าลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปกับความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวและการตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว และการยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว พบว่า ปัจจัยด้านเพศกับแรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (p < 0.000, 95% CI 11.45-1.90) และการยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (p = 0.001, 95% CI = 9.50-9.90) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

ปัจจัยอายุ สัญชาติ ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง อาชีพ รายได้ และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว กับความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรปะกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว และการตัดสินใจ ซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง (p < .000) ส่วนรายได้กับความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรปะกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (p = 0.000, 95% CI 21.67-22.14) แรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (p = 0.002, 95% CI 10.49 -12.35) และการยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (p = 0.000, 95% CI 9.38-9.60) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยองตารางที่ 1

ความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว และการตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพ ตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง (p < 0.000) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า ความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง และเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า การตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง นอกจากนี้ความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (r = 0.80, p = 0.0001) และการตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (r = 0.88, p = 0.88) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง โดยมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกันหรือแปรผันต่อกันดังตารางที่ 2

สรุปและอภิปรายผลผลการวิจัย

แรงงานต่างด้าว ได้แก่ สัญชาติลาว เมียนมา กัมพูชา และ ไทใหญ่ เพศหญิง อายุระหว่าง 26-35 ปี ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง ระหว่าง 5-6 ปี อาชีพกรรมกร รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพระหว่าง 3-4 ครั้ง ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความพึงพอใจเมื่อมารับบริการตรวจรักษาพยาบาล ความพึงพอใจต่อการให้คำแนะนำด้านสุขภาพของแพทย์และเจ้าหน้าที่ ความพึงพอใจต่อโรงพยาบาลที่ไปรับบริการรักษาพยาบาล

และความพึงพอใจต่อการต่อคิวคอยตรวจรักษาพยาบาล ภาพรวมมีระดับการได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านแรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ในภาพรวมมีระดับแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการยอมรับบริการสุขภาพเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเหมือนกับการศึกษาของ[8] รายงานการศึกษาการเลือกใช้บริการของผู้ประกันตนที่ใช้สิทธิประกันสังคม จำนวน 358 ราย จากหน่วยบริการสุขภาพ 7 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลงาว/วังเหนือ/แม่เมาะ/เกาะคา/ห้างฉัตร/เสริมงามและสบปราบ ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์การรับบริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตนอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยเอื้อต่อการใช้บริการสุขภาพของผู้ประกันตน ภาพรวมใช้ระยะเวลาเฉลี่ยในการรอคอยแพทย์ รวม 53 นาที ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ 1.) บุคคลภายในครอบครัวที่แนะนำให้ไปใช้สิทธิที่โรงพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง 2.) บุคคลภายนอกแนะนำให้ไปใช้บริการอยู่ในระดับปานกลาง และ 3.) การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของการประกันสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยเลือกใช้บริการสุขภาพของผู้ประกันตนพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการให้คำแนะนำและข้อมูล

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปกับความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว และการตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว (การได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว แรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวและการยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว) (n = 392)

ลักษณะทางประชากร	ความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	การตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว		
		การได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	แรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	การยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว
เพศ				
$\overline{X}$ (SD.)	23.8 (1.20)	7.95 (1.95)	11.95 (1.55)	9.66 (1.30)
p-value	0.967	0.755	0.000*	0.001
(95% CI)	(23.33-24.38)	(7.65-8.25)	(11.45-11.90)	(9.50-9.90)
อายุ				
$\overline{X}$ (SD.)	23.5 (2.30)	8.6 (2.12)	12.2 (1.60)	8.2 (0.79)
p-value	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
(95% CI)	(22.26-24.90)	(6.73-10.54)	(10.90-13.60)	(9.75-10.69)
สัญชาติ				
$\overline{X}$ (SD.)	24.4 (1.53)	8.5 (1.27)	11.8 (1.12)	8.2 (0.79)
p-value	0.000*	0.000*	0.001	0.000*
(95% CI)	(23.98-24.79)	(8.25-8.71)	(11.59-12.05)	(10.10-10.40)
ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง				
$\overline{X}$ (SD.)	23.5 (2.77)	8.4 (1.66)	11.6 (1.37)	10.1 (0.99)
p-value	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*

ลักษณะทางประชากร	ความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	การตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว		
		การได้รับข่าวสารบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	แรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	การยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว
(95% CI)	(22.16-24.99)	(7.83-9.04)	(10.93-12.19)	(9.72-10.42)
อาชีพ				
$\overline{X}$ (SD.)	24.0 (1.74)	8.0 (1.51)	7.4 (1.15)	9.4 (0.69)
p-value	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
(95% CI)	(19.98-24.85)	(7.11-8.96)	(11.18-12.83)	(8.95-9.87)
รายได้				
$\overline{X}$ (SD.)	21.9 (1.67)	3.4 (1.73)	11.5 (1.64)	9.6 (0.91)
p-value	0.000*	0.063	0.002	0.000*
(95% CI)	(21.67-22.14)	(7.65-9.13)	(10.49-12.35)	(9.38-9.60)
จำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ				
$\overline{X}$ (SD.)	23.1 (1.42)	7.5 (1.29)	11.6 (1.28)	9.9 (0.69)
p-value	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*
(95% CI)	(18.78-19.38)	(6.65-7.63)	(9.29-10.32)	(8.39-8.41)

*p-value < 0.001

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว และ การตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวกับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง

การเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง	p-value
ความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	< 0.001
การตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว	< 0.001

ข่าวสาร ด้านบุคลากรและเจ้าหน้าที่ ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านความน่าเชื่อถือของสถานพยาบาล และด้านกระบวนการได้รับบริการสอดคล้องกับการศึกษาของ บันลือ เกิดไกล และคณะ[8] รายงานการศึกษาของโรงพยาบาลดอยเต่ากับผู้ป่วยนอกที่มารับบริการของโรงพยาบาล พบว่าความพึงพอใจด้านความสะดวกที่ได้รับจากการบริการสุขภาพ ด้านอัธยาศัยของผู้ให้บริการ ด้านข้อมูลที่ได้รับจากการบริการสุขภาพ ด้านคุณภาพบริการ และด้านค่าใช้จ่ายเมื่อรับบริการ มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก

ขวัญมนัส พรรณสุผล และคณะ[9] รายงานการศึกษากับแรงงานต่างด้าวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาสัญชาติเมียนมา ไทใหญ่ และมอญ ผลการศึกษาสวัสดิภาพสุขภาพพบว่าในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 58.1 ไปรับบริการสุขภาพตามสิทธิประกันสังคมที่เป็นสวัสดิการสุขภาพ มากที่สุด ร้อยละ 56.6 ไปยังสถานบริการที่พักใกล้ที่สุดก่อน และจะเลือกหน่วยบริการสุขภาพของรัฐเป็นอันดับแรก ร้อยละ 45.21 การรับรู้การเข้าถึงบริการสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรับรู้สิทธิบริการสุขภาพ การสื่อสาร

ข้อมูลสุขภาพ และประสบการณ์การใช้บริการสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สัญชาติ ระยะเวลาที่พักอาศัยในจังหวัดระยอง อาชีพ รายได้ และจำนวนครั้งที่ซื้อบัตรประกันสุขภาพ พบว่ามีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง ซึ่งเหมือนกับ จรินทร์ ย่นพันธ์[10] รายงานการศึกษาในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมาแรงงานต่างด้าวไปใช้บริการด้านสุขภาพของโรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 19.5 และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้อยละ 14.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยเพศชาย (Adj OR = 3.36, 95% CI 1.27-8.88, p = 0.009) อายุระหว่าง 18-30 ปี (Adj OR = 2.31, 95% CI 1.13-4.72, p = 0.022) สถานภาพโสด (Adj OR = 6.04, 95% CI 1.81-20.20, p = 0.001) ประสบการณ์ทำงานในประเทศไทย 1-5 ปี (Adj OR = 4.99, 95% CI 2.33-10.72, p < 0.001) ลักษณะที่พักอาศัย (Camp ก่อสร้าง/ห้องพักนายจ้างจัดให้: Adj OR = 4.61, 95% CI 2.17-9.71, p < 0.001) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการสาธารณสุขแรงงานต่างด้าวในเขตสุขภาพที่ 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < 0.05)

กิตติชัย แซ่ลิ้ม และ วรลักษณ์ หิมะกลัส[11] รายงานการศึกษาการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานต่างด้าว ใน 8 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถทำงานได้ในจังหวัดเชียงใหม่มามากกว่า 10 ปี สัญชาติเมียนมา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยเพศ (t = 3.099, p = 0.001) อายุ (t = 4.866, p = 0.001) การศึกษา (t = 2.332, p = 0.001) ช่วงระยะเวลาที่ทำงานในจังหวัดเชียงใหม่ (t = 3.525, p = 0.0001) การเจ็บป่วย (t = 3.731, p = 0.0001) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพแรงงานต่างด้าว (เมียนมา) ในจังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปกับความพึงพอใจต่อการใช้บริการบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวและการตัดสินใจซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าว พบว่า ปัจจัยด้านเพศกับแรงจูงใจในการซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวและการยอมรับเมื่อใช้บัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการสุขภาพตามสิทธิบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง ซึ่งขวัญมนัส พรรณสุผล และคณะ[9] รายงานการศึกษาแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไทใหญ่ และมอญ ผลการศึกษาปัจจัยทำนายการเข้าถึงบริการสุขภาพต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมา คือการรับรู้สิทธิบริการสุขภาพและการสื่อสารข้อมูลสุขภาพ ซึ่งสามารถทำนาย คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ ได้เพียงร้อยละ 28.8 และยังเป็นปัจจัยการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาในสถานประกอบการอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (p < 0.05) นอกจากนี้ ญาดา เรียมริมมะดัน และศิรินันท์ คำสี[12] รายงานการศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการพิสูจน์เป็นแรงงานกลุ่มที่ปฏิบัติตาม MOU (กลุ่มนำเข้า) เป็นผู้ถือครองบัตรสวัสดิการสุขภาพประกันสังคม (แรงงานต่างด้าว) ถือครองบัตรประกันสุขภาพ และใช้บริการสุขภาพของรัฐเมื่อมีอาการเจ็บป่วย พบว่า การได้ข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพและการเจ็บป่วยของแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการด้านสุขภาพของแรงงานอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพและการเจ็บป่วย (r = 0.778, p = 0.0001) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพและการเจ็บป่วย (r = 0.330, p = 0.0001) และความต้องการด้านสุขภาพ (r = 0.739, p = 0.0001) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดฉะเชิงเทรา และพราวพิชชา เถลิงพล[13] รายงานระบบประกันสุขภาพของกลุ่มแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาครของ 3 สัญชาติ (เมียนมา ลาว และกัมพูชา) ที่พักอาศัยในสถานประกอบการ พบว่าปัจจัยด้านการบริหารจัดการระบบประดันสุขภาพ ได้แก่ ด้านการจัดการด้านสาธารณสุข (เฉพาะทางการแพทย์/แนะนำบริการ/เจ้าหน้าที่เพียงพอ: r = 0.843, p = 0.010) ด้านภูมิศาสตร์ (ที่ตั้งของหน่วยบริการสุขภาพ: r = 0.445, p = 0.038) ด้านวัฒนธรรม (การให้การ

ต้อนรับ/ความยินดีให้บริการด้านสุขภาพ: r = 0.685, p = 0.0001) ด้านความพร้อมของการให้บริการ (อุปกรณ์/เครื่องมือ/แพทย์และเจ้าหน้าที่อื่นๆ: r = 0.633, p = 0.0001) ด้านการรับรู้ข่าวสาร (การประชาสัมพันธ์/แนะนำการให้บริการ: r = 0.392, p = 0.0001) และด้านความสามารถเชิงภาษาเพื่อการสื่อสาร (สามารถใช้/พูด/สื่อสารภาษาไทยได้: r = 0.268, p = 0.001) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการดูแลสุขภาพกลุ่มแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณแรงงานต่างด้าวและนายจ้าง/หัวหน้าคนงานที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ขณะที่รอแพทย์ตรวจ

เอกสารอ้างอิง

1. อัชวัฒน์ คำหวาน. 2559. การเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษาอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย.วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน 2559
2. เบญจพร ทองมาก และ วรวิทย์ มิตรทอง. 2564. การรับรู้สิทธิประโยชน์ของบัตรประกันสุขภาพและบัตรประกันสังคมในกลุ่มแรงงานต่างด้าวและบุคลากร ณ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2564
3. วิชุดา สาธิตพร. 2558. นโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า : พัฒนาการ แนวโน้ม และการสำรวจมาตรฐานด้านสุขภาพของไทย. สาขา การเมืองการปกครองและนานาชาติศึกษา, New England, Australia
4. ชนิดา เล็บครุฑ. 2554. ผลกระทบของคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีต่อความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรสายสนับสนุน. รายงานการวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์
5. พรรณรัตน์ อาภรณ์พิศาล และ วสันต์ ศิลปะสุวรรณ. 2559. ตัวแบบการบริหารจัดการการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานต่างด้าวเมียนมาในประเทศไทย. สาขาการจัดการ วิทยาลัยด้านการจัดการและรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
6. กลุ่มงานประกันสุขภาพ. 2565. สถานการณ์การซื้อบัตรประกันสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดระยอง ปี 2561-2565. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง
7. เวสารัช วรุตมะพงศ์พันธุ์. 2563. ประสิทธิภาพในการสื่อสารของป้ายดิจิตัลแสดงผลคุณภาพอากาศบริเวณรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
8. บันลือ เกิดไกล, จิติมา กตัญญู, วันทนีย์ ชวพงษ์. 2557. ความพึงพอใจของผู้ป่วยนอกที่มารับบริการต่อการดำเนินงานตามนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (นโยบายร่วมจ่าย 30 บาทรักษาทุกโรค) ของโรงพยาบาลดอยเต่าจังหวัดเชียงใหม่. สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
9. ขวัญมนัส พรรณสุผล, วนิดา ดุรงค์ฤทธิชัย, กมลทิพย์ ขลังธรรมเนียม. 2559. ปัจจัยทำนายการเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพของแรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาในสถานประกอบการอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
10. จรินทร์ ย่นพันธ์. 2562. กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของแรงงานต่างด้าวในเขตสุขภาพที่ 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย. สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาสารคาม
11. กิตติชัย แซ่ลิ้ม, วรลักษณ์ หิมะกลัส. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่. เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. ญาดา เรียมริมมะดัน, ศิรินันท์ คำสี. 2561. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสาร มฉก. วิชาการ ปีที่ 21 ฉบับที่ 42 มกราคม-มิถุนายน 2561
13. พราวพิชชา เถลิงพล. 2563. ประสิทธิผลการบริหารจัดการระบบประกันสุขภาพของกลุ่มแรงงานต่างด้าวในจังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสังคมศาสตร์

และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม 2563) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

10. จรินทร์ ย่นพันธ์. 2562. กระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของแรงงานต่างด้าวในเขตสุขภาพที่ 8 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประเทศไทย. สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาสารคาม
11. กิตติชัย แซ่ลิ้ม, วรลักษณ์ หิมะกลัส. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพแรงงานต่างด้าวในจังหวัดเชียงใหม่. เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (ภาคพิเศษ) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
12. ญาดา เรียมริมมะดัน, ศิรินันท์ คำสี. 2561. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสาร มฉก. วิชาการ ปีที่ 21 ฉบับที่ 42 มกราคม-มิถุนายน 256